

Ikasturte hasierakoak

Oporretatik bueltan, ikasturte hasiera beti da ikasmaterial berrietan dirua gastatzeko ordua. Euskalgintzaren eremuan, euskara irakasteko metodoetan baliabide teknologikoen agerpena nabarmentzekoa izan daiteke. CIM ikastetxeak alde batetik, eta Bla & Bla Company hizkuntza akademiak izan dira lehenak abiatzen eremu honetatik. CIM zentroetan Bay & By izeneko multimedia sistema bat hasi dira aplikatzen, Bilboko Didaktiker enpresak prestatutako produktu bat. «Irakaslea on-line» izeneko zerbitzua ere eskaintzen dute ikastegi hauek. Bla & Bla Companyko sistema oraindik probetan dago, aldiz.

Ez da hau izan euskara ikasteko produktu teknologikoak kaleratzen diren lehenbiziko aldia. Hala ere, orain arteko sistemak bakarka lan egitekoak izan dira. CD-ROM bat edo programa bat sartu zuk zeuk zure ordenadorean, eta harekin ekin, zure kasa. Hala ere, honezkero frogatzen hasia dago informatika, hezkuntzan eta bereziki hizkuntzen irakaskuntzan, laguntza bat dela ikaslearentzako, ez irakaslearen ordezkoa. Horregatik, urrats logiko eta inteligentea da ikastegi pribatu horiek egin dutena (euskara ez beste hizkuntza batzuk irakasten dituzte batik bat). Euskaltegiek ere ekin beharko dute bide horretatik egunen batean.

Irakaskuntzarako lagungarri izan daitekeen beste produktu bat Australian ari dira garatzen une honetan. Jon Patrick informatika katedraduna euskaltzalea eta AEK-ko aspaldiko bezeroa dugu, eta euskara-ingelesa hiztegi bat eta gramatika bat tresna informatiko batean lotzeko ahalginean ari da Sydneyko unibertsitatean. Ahotsarekin hornituta, CD-ROM batean ikus dezake argia tresna horrek. Euskara ikasteko ez, baina ikasten laguntzeko izango da tresna hori, Jon Patrickek berak azaldu duenez.

CD-ROM-en bidez beste produktu batzuek ere ikusi dute argia azken aldi honetan. Europako zenbait erakundeetako hizkuntza normalizaziorako zerbitzuen babesarekin Lingua+ izeneko produktua azaldu berri da. Katalanari, galegoari, galesari, Alsaziako alemanari eta euskarari buruzko informazioa dakar disko horrek. Europako Batzordearen laguntzarekin egin da, eta Nafarroak HPZNk eta Eusko Jaurlaritzako HPSk ere parte hartu dute lanean. Nolanahi ere, halako lan bat egin ondoren, ez da ulertzen nola atera duten CD-ROM formatuan, Interneten bidez askoz banaketa erraz, praktikoago eta eskuragarriagoa egingo luketenean.

Interneten egon zitekeen beste gauza bat: Euskaltzaindiko arauak. Baina horiek ere CD-ROMean atera dituzte, eta formatu nahiko deseroso batean, oso digitalizazio kaskarrekin, informatikaren baliabideen erabilera eskas batekin. Bere ondarea digitalizatzen jarraitzeko asmoa omen dauka Euskaltzaindiak, baina zuhertasun apur batekin egitea hobe lukete. Teknologiararen erabilera trakets batek ez du ezer modernotzen: eguneratzearen atzerapena besterik ez da.

Su-etena dela eta

Politikan azken hilabete pare honetan gertatutakoek baldintzatu dute, dudarik gabe, komunikabideetako jarduna eta panorama. Eusko Jaurlaritza berria erabakitzeko eta Eusko Legebiltzarra hautatzeko hauteskundeak izan dira faktore bat, Lizarra-Garaziko akordio politiko zabala ere bai; baina dudarik gabe horren gainetik egon da ETAk aldarrikatutako mugarik gabeko su-etena.

Bataila mediatikoan ere su-eten giroa nabaritutako baltitz bezala da. Uda garaiko mehatxu-itxurakoak —Garzonen zerrendan AEK zegoela hurrengo— baretu direla dirudi. Koordinakundeak, behintzat, ikasturtea hasi du eta matrikulazio kanpaina egin ahal izan du irailan kontra-informazio agerraldirik egin beharrik izan gabe. Bakean utz zaitzaten normaltasun seinale bihurtu da batzuentzat hemen.

Komunikabideen munduan nolabaiteko distentsioa nabaritu dela esango nuke. Lehengo batean harritu nintzen Canal Plus telebista katean Arnaldo Otegi elkarrizketatu zutenean. Euskal Telebistak antolatutako hauteskunde eztabaidara ere alderdi guztiak azaldu ziren, batzuek medioetan zeukaten HBren kontrako prebentzioaren gainerik. Agian ez dira distentsio zeinuak eta oker nago. Baliteke hauteskunde giro bereziki bero baten ondorio izatea gertatutakoa.

Zantzu horiez gain, oro har, ez dirudi hemen komunikabideen posizioak ezertan aldatu direnik. Canal Plus-en Euskal Herritarrok plataformako Otegi azaldu zen, baina telebista horren talde mediatiko bereko SER irrati katean, egun berean antolatu zuten debatean PSE-EE, EAJ eta PP-ko lehendakarirako hautagaiak zeuden. Ezker abertzaleko ordezkariarik ez egoteak ez du horrenbesteko harridurarik sortzen, betidanik egon direlako baztertuak medioetan, baina Carlos Garaikoetxea apropos kanpo uztearekin, ez zen bakarrik EA marjinetzen: Ibarretxe jeltzalea 1-2 posizioan geratzen zen abertzalismoaren bi kontrario amorraturen aurrean.

Medioek Gerry Adams Sinn Fein-eko buruari egindako harrera hotza ere aukera politikoen alorrean kokatu behar da. Ez da ulertzen *Diario Vasco* baten lehen orrian botika berri batzuk hilabete gutxi barru banatzen hasiko direla izatea albiste nagusia Adams Euskal Herrian 10 orduz gelditu gabe egon ondoren. Zaila da albistegarritasuna faktore objektibo gisa definitzea, baina botikak Adamsen aurretik jartzea halako egun batean ez da ez subjektibismo edo miopia profesionala. Intentzio politiko argi bat da.

Hauteskunde kanpainako gauzatxoak

HHauteskunde kanpaina baten harira, euskarari ematen zaion trataera publikoa ere kontuan hartzekoa izaten da. Sakonean, egiten dena eszenifikazio bat dela badakigu, baina bueno, euskara eszena politikoan egotea ez da txarra. Aitzitik, beharrezkoa da zeharo. Partidu Popularrak berak ere ageriko publizitatean euskara dextente sartu du.

PSE-EEK, aldiz, batere ez. Gainera, badirudi sozialisten artean euskaraz edo euskalgintzaren inguruan ikuspunturen batzuk eskaintzeko moduan zeudenak, Gipuzkoako sozialista batzuk, alboratuta geratu zirela kanpainan (susmo pertsonala besterik ez da, beharbada okerra).

Beste alde batetik Juan Jose Ibarretzek lehendakarigai jeltzaleak euskara ikasi duela frogatu ahal izan da. Irakurrita akaso edo gortina atzeko *txibatoekin*, baina beste askok baino hobeto egiten du. Euskara ikasten enpeño pixkat jarri duela ezingo zaio ukatu. Pronostiko gehienetan lehendakari postuan jartzen dute Ibarretxe, eta hala bada, euskara behar protokolarioetarako baino gehiagorako baliagarri dakiola opa diogu. Esate baterako, Euskara Biziberritzeko Plan Nagusia garatzeko orduan. Plana onartua dago zirriborro gisa. Dokumentua hurrengo Jaurlaritzak garatzeko utzi du listo Euskararen Aholku Batzordeak, eta euskalgintzarentzat asko dago jokoan Plan horretan. Dударik gabe, hauteskunde kanpainako gai-ordenetan atzeratuta geratu da euskararen eta Plan Nagusiaren gaia, bakegintza, Konstituzioa eta frentismoa gailendu direlako agenda politikoetan. Hala ere, hurrengo legegintzaldia ere bereziki garrantzitsua izango da euskalgintzarentzako.

Aipatzekoa da, halaber, Herri Batasunaren iritziz Euskara Biziberritzeko Plan Nagusia «oso ona» dela, prentsaurreko batean azaldu zutenez. Ez bakarrik «ona», baizik eta «oso ona». Ekimen instituzionaletik jaio eta haren gidaritzapean garatu den plangintza bat izateko, harrigarri samarra ere suerta dakiok batzuei HBren aldeotasun dudagabe hori. Akaso PSE-EE eta PP guttiz kontra eta hortzak zorrotz daudelako izango da.

Azkenik, hauteskunde kanpaina hau izan da «Internetz erretransmititu» den lehena. Mitin batzuen irudiak Internetz zuzenean emateak zer zentzu duen ez dute alderdiek argitu. Irudi kontua dela ematen du, ezer baino gehiago. Beste medio publizitario bat, ez besterik. Horrez gain, teknologien ezarpenaren inguruko ekimen batzuk sartu dituzte alderdiek programetan, baina ez dakit bada, teknologia berrien kultur eraginari inork arreta eskaini dion. Hizkuntzaren etorkizuna ere eremu horretan jokatu-

ko da neurri handi batean, eta horretaz jabetu beharko dute, behintzat, hizkuntzarekiko halako ardura etiko bat behar luketen politikari abertzaleek.

Itxura batean, Juan Jose Ibarretxe halako irudi teknologiko bat ematen duen gizona da. Baina zer da irudia edo itxura eta zer egia? Ez genuke nahastu behar, bestalde, teknologiaren erabilerarekiko kezka izatea eta teknokrata bat izatea. Ez dira sinonimoak. Esaten duten bezala, Ibarretxe lehendakari bihurtzen bada (akaso zuek lerro hauek irakurtzen dituzuenerako), izango dugu aukerarik frogatzeko nora jotzen duen gizonak.

Wyoming-Tolosa?

Teknologiaren erabilera itxurazko edo propagandistikoaren beste adibide bat Kilometroak'98 Ikastolen jaikoa izan zen. *www.euskara@mundiala.da* bezalako lema aukeratu zuten, baina lema besterik ez zen izan. Gero, bertso-saio bat ere egin zen bertsolari bat zuzenean Wyoming-eko ikasgela batetik ari zela. Konexio miragarri horrek goraipamen asko jaso zuen, baina benetan badu balio errealik erakustaldi horrek, marketin operaziotik harantzago? Nik nire zalantzak dauzkat. Kilometroak'98k ez du ezer egin Inter-nera begira, kenduta berandu jarritako web orri zentzugabe bat. Euskararen etorkizunerako ahalmen eta gaitasun teknologikoa nahi baldin bazen azpimarratu, Wyoming-Tolosa bideo-konferentzia baino mami gehiagoko kontua behar zen. Propagandak ez gaitu salbatuko XXI. mendean: euskara mundiala dela esatea huskeria da; euskara mundiala egitea da koxka.

Wyoming-Tolosa bertso-konexioaren haritik gisa bereko beste ekimen teknologiko baten berri jakin dugu: ETB-SAT, satellite bidezko euskal kanala, Ameriketara begira. Euskal etxeetan ikusiko omen dute, itsasoaz gaindi. Probetxurik aterako ahal diote, musean ari diren bitartean atzean telebista piztuta izango duten horiek Wyoming alde horretan. Auzi honetan ere, propaganda eta marketina ikusten dut nik, baina mamia edo muina, auzi honen

egiazko garrantzi teknologiko edo kulturala non den ez zait hain bistakoa egiten... Eta gainera, ETB-SAT-en jaiotza zoriontsu eta baikorrak kontraste egiten du honen aurreko Galeusca telebista proiektuaren itxiera edo porrot isilarekin. Hura ere oraingoaren bezalako su-festekin anuntziatu ziguten...

Egingo dugu

Amaitzeko, *Egin*-en itxiera-ondorengoei dagokienez, auzi kezkarri hau estalita balego bezala ageri zaigu. Espainiara begira bizi diren komunikabideek sinestarazi nahi dituztena da hori, ez gaitezen engaina. Azken asteotan, ekimen berriak ikusi ditugu: aferaren mamia zein den zabaltzeko txostena prestatu duen Adierazi taldea, eta Jabier Salutregi *Egin*-eko zuzendari kartzelaratuaren aldeko beste ekimen bat. Medio gehienek entzungor egiten diete plataforma hauek esandakoari, eta ondoren, lotsarik gabe esaten dute «*Egin*-en itxierak erreakzio eskasa piztu zuela». Mayor Orejaren ministeriotik azken aldi honetan banatu dituzten kontsignen artean horixe dugu bat: Euskal Herrian ez duela eraginik izan *Egin*-en itxierak, eta horrek eraman duela ETA bere ahultasunaz jabetzera eta su-etena behartuta deklaratzera.

Garzon epailearentzat ere ez dago su-etenik, eta milioika pezetako fidantzak ezarri dizkie *Egin*-eko administrazioan arduradun izandako beste pertsona batzuei, Jesus Mari Zalakain irakasleari kasu. Alerta egotea komeni da: adierazpen askatasunaren kontrako basakeria judiziala ez da inondik ere zuzendu; eta Garzon epailearen *ikerlerroetan* (nolabait esateko) ager daitezkeen hurrengo jomugak denon buruan daude.

Mila milioi pezeta biltzea helburu duen proiektu berriak aurrera segitzen du. Hauteskunde kanpainaren berroan, *Egingo dugu* lema oihartzuna lausotuta agertu izan da, baina bitartean, etenik gabe, komunikabide proiektu berri bat gorpuzten ari da Euskal Herrian. *Egin*-en ondorengo izango da proiektu berria, baina, hala ere,